

spectentur; eas enim primus omnium invenisse dicitur Innocentius III, aliquot tantum annis S. Thomã antiquior: sed doctrinam hoc nomine significatam; Ecclesia omnibus retro sæculis retinuit. Per hæc enim verba id unum intelligitur, nimirum Sacramenta virtute sibi divinitus insitã gratiam producere, & quatenus sunt Dei justificantis instrumenta: atqui doctrinam hanc à veteribus Ecclesiæ Patribus vidimus propugnatam, ergo dogma his vocabulis *ex opere operato* expressum in Ecclesia est antiquissimum: *Quid est autem contentiosius, quam ubi de re constat, certare de nomine?* ait Augustinus. (*Epist. 238. ad Pascentium, n. 4.*)

Obj. 2°. Nequicquam Sacramentis tribuitur vis aliqua sanctitatem & justitiam conferendi, si fides sola justificet: atqui rem ita esse passim testatur Apostolus: *Justitia Dei per fidem Jesu Christi.* (*Rom. 3. v. 22.*) *Corde creditur ad justitiam.* (*Ibid. 10. 10.*) *Arbitramur hominem justificari per fidem sine operibus legis.* (*Ibid. 3. 28.*) Ergo, &c.

Reg. Neg. min. Nec hæreticos quidquam juvant quas congerunt Apostoli sententiæ. Ex iis hoc unum colligi potest, nempe in justificationis negotio primas esse fidei partes; quod fatentur Catholici. *Fides*, ait Concilium Tridentinum, *est humanæ salutis initium, fundamentum, & radix omnis justificationis, sine quã impossibile est placere Deo.* (*Less. 6. de justif. c. 8.*) Ex eo quod autem fides ad salutem & justificationem sit necessaria, nequaquam sequitur eam solam sufficere, & nulli id docet Apostolus. Frustra namque fides erit, si cetera quæ Dominus præcepit, negligantur; atqui inter ea quæ imperavit locum habent Sacramenta: *Nisi quis renatus fuerit ex aquã & Spiritu Sancto*, inquit Christus, *non potest introire in Regnum Dei.* (*Joan. 3. 5.*) *Qui crediderit & baptizatus fuerit, salvus erit.* (*Marc. 16. 16.*) Nonne Apostolus ipse qui fidem tantoperè commendat, ait? *Salvos nos fecit* (Deus) *per lavacrum regenera-*

tionis. (*Tit. 3. 5.*) Nonne caritatis necessitate prædicat? *Si habuero omnem fidem, ita ut montes transferam, caritatem autem non habuero, nihil sum;* (*1. Cor. 13. 2.*) non igitur soli fidei justificationem vindicat.

Obj. 3°. Sacramenta majorem vel minorem gratiam pro variã suscipientium præparatione conferunt; ergo eam non producunt *ex opere operato*, id est, virtute divinitus acceptã.

Resp. Neg. conseq. Quemadmodum enim ignis, licet pro diversitate materiæ in quam agit, vehementius ardeat vel remissius, vim tamen habet comburendi sibi insitam: ita quamvis Sacramenta majorem vel minorem, gratiam, pro varia cujuscumque hominis præparatione, conferant, eam tamen producunt vi sibi divinitus concessã. Virtutes enim quibus instructus esse debet qui ad Sacramenta accedit, ipsis nullam impediunt efficaciam; sed obstacula duntaxat remonent, quæ impediunt ne Sacramentum vim à Deo sibi inditam exerat.

Hoc responsum ut magis elucescat, sit aliud exemplum. Ex duobus corporibus inæqualiter ad concipiendum Solis calorem accommodatis, vividius calefiet corpus ad illud magis comparatum; nemo tamen idcirco dixerit, Solem non esse caloris causam efficientem: ita pariter, quamvis uberio-rem gratiam à Sacramentis percipiat, qui ad ea accedit paratior, nihilominus gratia accepta in Sacramentum refundenda est, tanquam in causam efficientem; non primariam quidem, quæ solus est Deus, sed instrumentalem & secundariam.

DISSERTATIO V.

De effectibus Sacramentorum.

DUPLEX est Sacramentorum effectus, alter omnibus communis, nempe gratia habitualis & sanctificans, quæ vel datur vel augetur; alter quibusdam tantum Sacramentis proprius, nimirum characteris impressio. De iis duplici in capite agendum est.

CAPUT PRIMUM.

De gratia quam conferunt Sacramenta.

QUIDQUID circa materiam hanc præcipuum erit, nonnullis in propositionibus exponemus.

PROPOSITIO I.

Sacramenta Baptismi & Pœnitentiæ ad eum finem primario instituta sunt, ut gratiam sanctificantem hominibus eâ destituis conferant; cetera vero Sacramenta, ut eandem jam existentem augeant.

Probatur prima pars. Sacramenta Baptismi & Pœnitentiæ à Deo destinata sunt primario ad peccatum mortale destruendum, Baptismus quidem ad delendum originale peccatum, & aliæ quæ eum

præcefferunt; Pœnitentia vero ad criminum lethaliū remissionem, quæ post Baptismum susceptum commissa sunt, ideoque dicitur secunda post naufragium tabula: atqui peccatum mortale non expellitur, nisi per gratiam justificantem, quæ hominem ex inimico efficit Dei amicum; ergo Baptismi & Pœnitentiæ Sacramenta ad gratiam sanctificantem hominibus eâ carentibus impertientem primario sunt instituta: quapropter dicuntur *Sacramenta mortuorum*: hominem enim è luctuoso peccati mortalis statu, ad felicissimum justitiæ vitæque spiritualis statum transferunt.

Prob. secunda pars, nempe alia, præter Baptismum & Pœnitentiam, Sacramenta ad illud primario instituta esse, ut gratiam justificantem jam existentem augeant. Sic enim habet Concilium Tridentinum: *Consentaneum visum est (Sacra Synodo) de sanctissimis Ecclesiæ Sacramentis agere, per quæ omnis vera justitia vel incipit, vel cepta augetur, vel amissa reparatur. (Sess. 7. in præmio de Sacramentis in genere.)* Alia sunt igitur Sacramenta per quæ justitia incipit vel amissa reparatur, & alia per quæ tantummodo augetur: atqui ex modo dictis, Sacramentorum Baptismi & Pœnitentiæ primarius ille est finis, ut alterum justitiam incipientem conferat, alterum vero eandem amissam reparet; alia igitur Sacramenta ad illud destinata sunt primario, ut gratiam justificantem augeant & amplificent.

Insuper Ecclesia cetera, præter Baptismum & Pœnitentiam, Sacramenta habet ut *Sacramenta vivorum*, quo nomine jamdudum insignita sunt; vitam igitur spiritalem, id est, gratiam justificantem, in iis supponunt qui ea suscipiunt, ac proinde ad illam tantum augendam primario sunt instituta.

Observatio I.

Contingit interdum ut Sacramenta *mortuorum*,

Baptismus nimirum & Pœnitentia, gratiam justificantem tantum augeant. Aliquando enim pœnitens, aut perfectam habet caritatem, antequam ad Sacramentum accedat, aut venialia tantum peccata commisit, sicque gratiâ justificante prius ornatur, quam Sacramentum recipiat; manifestum est in ea hypothefi, per Sacramentum non infundi justitiam, sed jam acceptam crescere & amplificari. Idem dicendum est de Baptismo quem susciperet adultus, eâdem successus caritate quem in nostro pœnitente supponimus.

Observatio II.

Fieri potest ut Sacramenta *vivorum* gratiam justificantem impertiant: si quis, v. g. bonâ fide putet se in statu gratiæ constitutum esse, quamvis tamen non sit, propter aliquod peccatum mortale quod ipsum lateat, etiam post severum conscientiæ examen, sed de omnibus peccatis à se commissis sincerè doleat; si homo, inquam, ita comparatus ad Sacramentum *vivorum*, v. g. Confirmationem, vel Eucharistiam accedat, eum gratiam justificantem accepturum esse, docent multi Theologi, & ipse S. Thomas: *Potest tamen*, inquit, *hoc Sacramentum (Eucharistiæ) operari remissionem peccati, ... etiam perceptum ab eo qui est in peccato mortali, cujus conscientiam & affectum non habet.* (3. part. quest. 79. art. 3. in corp.) Ratio est, inquit, quod Sacramenta generatim habeant vim gratiæ conferendæ, eamque semper iis conferant, qui nullum opponunt obicem: atqui nullum videtur obstaculum afferre, qui peccati mortalis reus quidem est, sed cujus nullam, etiam post diligentissimum examen, conscientiam habet, & qui sine è detestatur quidquid culpæ antea commiserit, bonâque fide existimat se in justitiæ statu positum esse; gratiam igitur sanctificantem accipiet, si tunc Sacramentum *vivorum* suscipiat.

Præterea Sacramenta *mortuorum*, nimirum Baptismus & Pœnitentia, ad eum finem primario fuerunt instituta, ut gratiam justificantem impertiant, quâ homo è statu peccati mortalis ad justitiæ statum transfertur: aliquando tamen contingit ut Baptismus & Pœnitentia eum effectum non fortiantur, gratiamque justificantem *per accidens* non conferant, sed jam acceptam augeant; quidni pariter Sacramenta *vivorum*, quamvis ad justitiæ incrementum primario destinata, non poterunt *secundario & per accidens* primam gratiam justificantem conferre?

PROPOSITIO II.

Præter gratiam justificantem quam omnia Sacramenta, vel amissam conferunt, vel acceptam augent, singula propria & sibi peculiarem gratiam pariunt, quæ à Theologis dicitur sacramentalis.

Probatur 1°. Quia Sacramentum quodlibet eam confert gratiam, quæ fini ad quem institutum fuit accommodata sit: atqui unumquodque Sacramentum ad finem specialem à Deo fuit destinatum. Frustrâ enim adhiberetur præclara illa Sacramentorum varietas, nisi diversos fines proximos respicerent; ergo singula gratia specialis efficacia sunt instrumenta. 2°. Quia supervacaneum fuisset septem Sacramenta instituire, si ab uno recipiamus quidquid gratiæ ex aliis percipitur. 3°. Quia aliter eadem esset sacræ Ordinationis gratia, quæ Sacramenti Matrimonii; quod nemo sapiens crederit.

Itaque Baptismus speciale quoddam auxilium suppeditat, spiritali regenerationi & acceptæ innocentie respondens, quo possit Christianus varias mundi pompas, profana oblectamenta & illecebras contemnere, quibus per Baptismum

renuntiavit. Confirmatio roborantem gratiam impertitur, quâ fidem Catholicam, datâ occasione, intrepidè profiteamur & constanter teneamus. Eucharistia pecularia subministrat auxilia, quibus caritatis fervor nutriatur, & sic maneamus in Christo, eumque semper in nobis residentem habeamus? *Qui manducat meam carnem*, inquit ipse Christus, *& bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in eo.* (Joan. 6. 57.) Pœnitentia eam confert gratiam, quâ commissa delicta vehementius & constantius detestemur, peccatorum occasiones fugiamus, & præterita per congruam satisfactionem expientur. Extremæ Unctionis gratia peccati reliquias abstergit, animam ægroti confirmat, magnam in eo divinæ misericordiæ fiduciam excitando; quâ sublevatus morbi incommoda fortius sustinet, & dæmonis assultibus & insidiis facilius resistit. Sacramentum Ordinis auxilia præstat, quibus sacræ functiones ab Ecclesiæ Ministris dignè & religiosè exercentur. Denique ea est Sacramenti Matrimonii gratia, quæ cupiditatem reprimat, & vires sufficiat quibus fidem conjugalem fervare illibatam, ad sanctitatem mutuo sese excitare, filios piè educare, & omnia matrimonii onera patienti animo tolerare valeant conjuges.

PROPOSITIO III.

Idem Sacramentum majorem vel minorem gratiam confert, pro diversa illud suscipientium præparatione.

Probatur. Sacramenta sunt causæ necessariæ, non liberæ, quæ scilicet operantur vi promissionis à Deo factæ: atqui causæ necessariæ majorem vel minorem effectum fortiuntur, prout magis vel minus idoneum est subjectum in quod agunt: sic idem ignis hæc vel illa ligna vividius aut remissius comburit, prout magis vel minus sicca sunt;

ergo pariter idem Sacramentum in adultis qui illud suscipiunt, uberiolem vel minorem gratiam producit, prout animam magis vel minus præparatam afferunt. Quapropter Concilium Tridentinum docet adultos Baptismate donatos, *percipere gratiam secundum propriam cujusque dispositionem.* (Sess. 6. de justificat. cap. 7.)

CAPUT II.

De charactere qui alter est nonnullorum Sacramentorum effectus.

CHARACTERIS nomine generatim intelligitur signum aliquod cuius rei impressum; sive ut ab aliis discriminetur, & sic pecoribus nota quædam inuritur, ut cujus sint domini appareat; sive ut certum apud homines habeat valorem, & sic monetæ impiimitur effigies Principis; sive ut significetur ejus ad certum statum addictio: sic olim qui militiæ adscripti erant, aliquam in corpore notam circumferebant.

Character sacramentalis definitur *signum spiritale & indelebile, per quod Christianus homo ab aliis distinguitur sitque idoneus ad nonnulla quæ sunt cultus divini*, videlicet in Baptismo ad recipienda alia Sacramenta; in Confirmatione ad fidem proficiendam; in Ordinatione ad obeundas statûs Ecclesiastici functiones.

Sacramentalem hunc characterem rejiciunt heterodoxi, ut commentum à Scholasticis recens excogitatum. *Characteres effinxerunt*, inquit Lutherus, *quos suo huic Sacramento (Ordinis) tribuerent. . . . Undè, quæso, tales cogitationes? quâ autoritate, quâ ratione stultiuntur?* (Lib. de captiv. Babyl. Tom. 2. pag. 85. Edit. Wittenberg.)

Quod de charactere indelebili fabulantur (Papistæ) ait Calvinus, eadem prodiit officinâ (scilicet ab indoctis Monachis.) nam Veteribus hoc totum ignotum fuit, & magis consentaneum est incantationibus magicis, quam sanæ Evangelii doctrinæ. (Antid. s. Concilii Trid. sess. 7. can. 9. Edit. Genev. ann. 1617. tom. 7. pag. 297.)

Errorem istum anathemate sic percussit Tridentina Synodus: Si quis dixerit in tribus Sacramentis, Baptismo scilicet, Confirmatione, & Ordine, non imprimi characterem in anima, hoc est, signum quoddam spirituale & indelebile, undè ea iterari non possunt, anathema sit. (Sec. 7. de Sacram. in gen. Can. 9.) Tribus illis Sacramentis, cum de iis seorsim tractabitur; suum vindicabimus characterem; nunc autem fatis erit adversus recentiores Hæreticos ostendere, quemdam existere characterem sacramentalem.

PROPOSITIO.

Admittendus est character sacramentalis.

Præbatur. Illud est admittendum quod passim testantur Sancti Patres, venerandæ Traditionis testes integerrimi: atqui characterem quemdam à Sacramentis aliquibus animæ nostræ imprimi, passim tradunt Sancti Patres. Apud Sanctum Cyrillum Hierosolymitanum, Baptismus dicitur animæ regeneratio, . . . signaculum sanctum, indissolubile. (in Procatechesi, n. 16. & 17.) Spiritus Sanctus, ait idem Doctor, tempore Baptismatis animam obsignat: (Catech. 4. n. 16.) atqui ibi sigillum Baptismatis à gratiâ regenerante distinguitur, & animæ ita impressum dicitur ut deleri nequeat.

S. Basilius docet homines Baptismate obsignari, ut Angeius curam ipsorum gerat; alioqui quomodo vindicabit?... quomodo eripiet ex hostibus, nisi agnoverit signaculum? (Orat. 13. tom. 2. pag. 117. n. 4. nov. Edit.) S. Ambrosius: Etsi specie signemur

in corpore, veritate tamen signamur in corde. (Lib. 1. de Spiritu Sancto, cap. 6. n. 79. tom. 2. pag. 616.) Ait etiam in Confirmatione nos accipere signaculum spirituale. (Lib. de Mystertis, cap. 7. n. 24. ibid. pag. 336.)

S. Chrysostomus & S. Epiphanius docent nos in anima per Baptismum signari, ut Judæos in corpore per circumcisionem. Signati fuerunt etiam Israelitæ, inquit prior... nos quoque sumus signati sicut filii. Illic, posterior, corporis præscripta circumcisio est, quæ in usu tamdiu fuit, quoad ingens est illa circumcisio subsecuta. Baptismus videlicet, quo nos à peccatis præcidimur, & in Dei nomine signamur. (Hæres. 5. num. 6. tom. 1. pag. 19.)

Afferunt itaque Sancti illi Doctores in Baptismate hominem non exterius solum, sed etiam modo quodam spiritali; & in corde & in anima signari: atqui per characterem sacramentalem non aliud intelligimus.

S. Augustinus variis in locis Baptismi characterem comparat cum notis quibus, vel milites ab Imperatoribus, vel oves à suis dominis designari solent: cur enim iis qui ab hæresi ad Ecclesiam redeunt, non iterandus sit Baptismus quem ab Hæreticis receperant, hanc rationem affert: Character est Regis mei, non ero sacrilegus; corrigo desertorem, non immuto characterem. (Tract. 6. in Ioan. n. 16.) Non propterea signa mutando sunt ovibus, cum dominico gregi sociantur quia eis dominicum signum fugitivus servus (id est, Hæreticus) impressit, Baptismum conferendo. (Lib. 1. contra Cresconium, cap. 30.) Tandem affirmat Hæreticum novo Baptismate non esse Deo consecrandum, quia extra gregem Domini habet dominicum characterem. (Epist. 98. n. 5.) Declarat itaque S. Doctor per Baptismum non accipere dominicum signum, dominicum characterem, ita animæ infixum, ut ne quidem in ipsis fidei desertori-

bus deleri possit: atqui iis verbis disertè exprimitur character sacramentalis quem defendimus.

Denique affirmat S. Augustinus Baptismum semel receptum, in iis etiam constanter permanere, qui à fide & Religione Christianâ deficiunt, nec *Apostatas carere Baptismate, quibus per penitentiam redeuntibus non restituitur, & ideo amitti non posse judicatur.* (Lib. 2. contra Epist. Parmen. cap. 13. n. 29. tom. 9. pag. 45.) Atqui illud verè dici non potest, nisi ratione characteris animæ tenaciter inhaerentis. Vel enim Baptismus in iis à quibus semel receptus fuit, perpetuo manet ratione characteris; vel ratione sui, vel tandem ratione gratiæ justificantis, atqui duo posteriora dici nequeunt; non quidem primum: nam Baptismus ratione sui spectatus, nihil aliud est quam ritus exterior, qui statim atque celebratus est, evanescit; non etiam secundum, quia gratia justificans è sacris fontibus hausta amitti potest, & reverà in apostatis prorsus extinguitur; superest igitur ut in iis constanter remaneat Baptismus ratione characteris quem imprimit, quo scilicet permanente, & ipse Baptismus moraliter perseverare censetur; calumniantur ergo Pseudo-Reformati, cum fingunt dogma tam frequenter à Sanctis Patribus traditum, nonnisi à Scholasticorum cerebro prodisse.

Solvuntur objecta.

Objicies 1°. Illud ad fidem non pertinet, cujus nullum reperitur in Scripturâ vestigium: atqui characteris sacramentalis nullum, &c. ergo, &c.

Resp. 1°. Neg. maj. Tunc enim aliquid ad finem pertinet, cum verbo Dei vel scripto, vel traditio nititur; neque necessarium est ut simul utrumque conspiret: nam verbi divini, sive scriptum sit, sive traditum, una eademque est autoritas. Nullibi in Scripturis legimus Baptismum iterari nec

posse nec debere; an idcirco Protestantes ipsi Baptismum repetunt? atqui characterem à quibusdam Sacramentis imprimi ex Traditione compertum est, ut jam exposuimus.

Resp. 2°. Negari posse minorem. Non desunt enim Scripturæ oracula, ex quibus character sacramentalis colligi possit: sic v. g. docet Apostolus: *Unxit nos Deus, qui & signavit nos & dedit pignus Spiritus in cordibus nostris.* (2. Cor. 21. & 22.) *Nolite contristare Spiritum Sanctum Dei, in quo signati estis in diem redemptionis:* (Ephes. 4. 30.) atqui hæc duo Scripturæ loci haud absurdè interpretari licet de characterem sacramentali, Baptismi scilicet, aut Confirmationis; tum quia duos effectus Sacramenti distinguit Apostolus; 1°. gratiam iis verbis designatam, *unxit nos Deus*: nam ista unctio fit per gratiam in cordibus nostris diffusam; 2°. characterem his vocibus denotatum, *& signavit nos*; tum quia ex Patribus nonnulli ea Apostoli verba de characterem disertè explicant, ut S. Chrysostomus, (Homil. 1. & 14.) multique nobiles Theologi, inter quos Cardinalis Bellarminus, insignis Theologiæ Polemicæ scriptor.

Obj. 2°. A quibusdam Sacramentis imprimi characterem ex eo probant Catholici, quod semel data non interentur; atqui hæc probatio prorsus infirma est: sublato enim characterem, multiplex est non repetendi Baptismatis causa: 1°. v. g. quia mortem Christi significat; cum igitur semel tantum mortuus sit Christus, semel duntaxat baptizari nos decet; 2°. quia per Baptismum Deo nascimur; ut ergo semel tantum nasci, sic etiam semel tantum baptizari possumus; ergo prorsus levis est quæ à Theologis assertur probatio.

Resp. Neg. min. Quoad utramque partem. 1°. Enim rem semel factam nihil vetat sapius significari; nonne Eucharistiam mortis Christi signum esse ait Apostolus? *Quotiescumque mandu-*

cabit panem hunc; & calicem bibetis, mortem Domini annuntiabitis; (1. Cor. II. 26.) atqui potest sapius Eucharistiæ Sacramentum ab uno eodemque homine recipi, fatentibus ipsis Hæreticis; ego non ideo Baptismum iterare nefas est, quia mortem Christi significat.

2°. Plurimum differt vita animæ à vita corporis: posterior enim semel extincta non restituitur; prior vero per mortale peccatum amissa sapius recuperari potest; si ergo pluries in Christo renasci possumus, cur non pariter sapius baptizari; ergo, præter regenerationem spiritalem, alia quærenda est causa cur Baptismus non repetatur. Non alia autem occurrit, quam character indelebilis à Baptismate animæ impressus.

Obj. 3°. Quicumque Baptismum ab Hæreticis datum contendebant iterandum esse, ut S. Cyprianus cum Africanis, & Firmilianus cum Asianis, nullum potuere Baptismatis characterem admittere; imo eundem penitus ignorasse ii videntur, qui Baptismum negabant iterandum, cum huiusmodi characterem suis adversariis nunquam objecerint; ergo non constans est ea de re Traditio.

Resp. Neg. ant. Cyprianus & Firmilianus, aliique ipsis juncti Præsules, characterem nullo modo rejecere; omnes enim confitebantur verum Baptismum iterari non posse, eamque tantum ob causam Hæreticos ad Ecclesiam redeuntes denuo baptizabant, quod existimarent verum extra Ecclesiam non existere Baptismum: alii contra Cyprianum & Firmilianum disputantes, ipsis characterem nunquam objecerunt, quia de characterem nulla erant inter utrosque controversia; hæc tora fuit de Baptismate ab Hæreticis dato, quod validum esse, ideoque characterem imprimere, alii negabant & alii contra denegabant.

Obj. 4. De characteris sacramentalis naturâ ita dissident Theologi, ut quot capita, tot serè

sint opiniones: porro quidquid varium esse ad fidem non pertinet; sed inter opiniones Theologicas rejiciendum est.

Resp. Nonnulli quidem Theologi in rimanda perscrutandaque characteris naturâ, quam Deus occultam esse voluit, fortè studiosus laborârunt; undè factum est ut in varias abierint sententias; sed quantacumque sit Scholasticorum de intima characteris natura dissensio, in eo ramen consentiunt unanimes, quod à nonnullis Sacramentis imprimatur character quidam, vel signum spiritale, perpetuum & indelebile. Ab illo dogmate quod certâ traditione firmatur, recedere non licet, quamvis hujus characteris, vel signi naturam assequi non possimus. Hoc enim ipsum in aliis fidei capitibus experimur, quæ indubitata revelatione constant, licet eorum modus nos omnino lateat, variisque disputationibus sit obnoxius. De sanctissima Trinitate, de Verbi divini Incarnatione, de mysteriis tandem omnibus conclamatum est, si ea tantum credenda sint, quorum intimam naturam habeamus exploratam.

Obj. 5°. Characterem à quibusdam Sacramentis imprimi ex eo concludere, quod iterari non valeant, circulus est vitiosus: ea sem enim Sacramenta iterari non posse ex characterem ab iis impresso colligere solent Theologi; ergo non valet huiusmodi argumentum.

Resp. Diss. ant. Concludere semper & adversus quodlibet hominum genus, conc. ant. adversus eos qui alterutram argumenti partem admittunt, neg.

Porro ex adversariis, alii characterem admittunt, alii autem negant. Si adversus eos pugnandum sit, qui characterem à nonnullis Sacramentis imprimi concedunt, ex eoque Characterem colligamus hæc eadem Sacramenta iterari non posse, tunc argumentamur ex concessis; in quo sanè nullus est circulus vitiosus: si vero contra eos dimicandum sit, qui characterem à quibusdam Sacramentis

imprimi negant, tunc ex caractere quam rejciunt, non probamus quædam Sacramenta repeti non posse, sed ex eo quod Traditione constet, illa nunquam fuisse iterata: quâ in argumentatione nullus etiam occurrit circulus vitiosus.

DISSERTATIO VI.

De autore Sacramentorum.

DUOBUS modis Sacramenta à Christo potuerunt institui, scilicet *immediatè*, sive per seipsum determinando ritus quibus gratiam voluit esse devinctam; & *mediatè*, id est, Apostolis vel Ecclesiæ potestatem largiendo, quosdam pro tempore & opportunitate ritus eligendi, quibus gratiam illigaturum se promiserit.

Apud omnes Theologos Catholicos certum est, 1°. Baptismum & Eucharistiam *immediatè* à Christo fuisse instituta, ut Scriptura testatur; 2°. Christum saltem *mediatè* omnium & singulorum Sacramentorum autorem esse, quia solus potuit corporeis elementis vim gratiam conferendi adnectere. Duo tantum in disputationem veniunt, nempe an Deus omnia Sacramenta *immediatè* instituerit, & utrum illud fide catholica definitum sit Inter veteres Scholasticos Magister Sententiarum, Mugo à Sancto Victore & nonnulli alii opinantur Apostolos, pro concessa sibi à Christo potestate, quædam instituisse Sacramenta, maximè vero Confirmationem, & Extremam Unctionem; alii autem sententiam oppositam ad fidem pertinere existimant; alii denique mediam insistent viam & docent, Christum omnia quidem & singula Sacramenta *immediatè* & per seipsum instituisse, sed illud fide

catholica certum esse pronuntiare non audent: ita Estius & plerique Theologi.

PROPOSITIO I.

Christus omnia singula novæ Legis Sacramenta immediatè & per seipsum instituit.

Probatur 1°. Christum omnium Sacramentorum *immediatè* & per seipsum autor fuit, si ea nec Apostoli, nec Ecclesia, ex data sibi divinitus potestate instituerint: atqui nec Apostoli, nec Ecclesia, &c. 1°. Quidem non Apostoli: si enim hujusmodi auctoritatem habuissent, & exercuissent, id vel Scriptura, vel Traditio alicubi insinuarent: res quippè tanti momenti silentio prætermitti non potuit: atqui ne unum quidem verbum, sive in Scriptura, sive in Traditione reperias, undè colligi possit Apostolos quorundam Sacramentorum autores extitisse. Ipsemet Apostolus non alias tum sibi, tum ceteris partes attribuit, quàm dispensatoris, non autem institutoris Mysteriorum Dei: *Sic nos existimet homo ut ministros Christi dispensatores mysteriorum Dei.* (1. Cor. 4. 1.) Non etiam alium Patres titulum Apostolis tribuunt; ergo, 1°. Apostoli quædam Sacramenta ex potestate sibi à Christo concessa non instituerunt.

2°. Neg. Ecclesia; tum quia de tanto munere Ecclesiæ commissio profusè tacent scriptura & Traditio; tum quia, si Ecclesia Sacramenta quædam instituisset, ea mutare posset quoad substantiam; ad aliquid enim mutandum non major requiritur potestas, quam ad illud instituendum: atqui tamen in Sacramentorum substantiam nihil posse Ecclesiam declarat Concilium Tridentinum. (*Seff. 21. de Commun. cap. 2.*) Ergo nec Ecclesia, nec Apostoli Sacramenta novæ legis instituerunt ex potestate divinitus accepta; ergo superest ut Christus horum omnium *immediatè* autor fuerit.

Probatur 2°. Ex Concilio Tridentino, à quo sic

definitum est: *Si quis dixerit Sacramenta novæ legis non fuisse omnia à Jesu Christo D. N. instituta, ... anathema sit.* (Sess. 7. de Sacram. in gen. Can. I.) Atqui præfatus Canon de immediata institutione accipiendus est. Si enim Christus eo tantum sensu dicitur omnia legis novæ Sacramenta instituisse, quod eorum instituendorum potestatem Ecclesiæ fecerit, dici pariter poterit ab eo institutum fuisse quidquid de censuris, de jejuniis, de festis diebus, &c. Ecclesiæ sancivit, quia hujusmodi leges nonnisi autoritate divinitus acceptâ condidit: atqui tamen absurdè diceretur Christum eo omnia instituisse, quæ de censuris, jejuniis festis diebus, ab Ecclesiæ sancita sunt; alioqui juris essent divini, quod sanè nemo putaverit; ergo cum pronuntiat Synodus Tridentina omnia legis novæ Sacramenta fuisse à Christo instituta, illud non intelligendum est, quod ipsa instituendi potestatem Ecclesiæ commiserit; sed ea fuit Concilii mens, eaque persuasio, Christum singula novæ legis Sacramenta *immediatè* & per seipsum instituisse.

Prob. 3°. Quia Sacramenta sunt veluti fundamenta quibus nititur Ecclesiæ, in cujus gratiam nihil excellentius, nihilque præstantius constituit Christus: atqui verisimile non est Christum ea quæ tanti momenti erant per seipsum non instituisse, sed aliis curam hanc commisisse. Si enim veteris legis Sacramenta, *infirmâ illa & egena elementa*, ut ait Apostolus, Deus *immediatè* præscripsit, quanto magis existimandum est, Christum Dominum novæ legis Sacramenta, longè nobiliora & efficaciora per seipsum instituisse?

Solvuntur objecta.

Obj. 1°. Christus, quidquid potestatis à Patre acceperat, suis Apostolis contulit, his nempe verbis: *Sicut misit me vivens Pater, & ego mitto vos:* (Joan. 20. 21.) Atqui profecto Christus à Patre

Patre acceperat Sacramenta instituendi potestatem; ergo eam suis contulit Apostolis.

Resp. Neg. ant. Potestatis enim & missionis æqualitatem non significant objecta verba. Christus quippè fuit à Patre missus, ut esset mundi liberator & caput Ecclesiæ: quis vero dignitatem hanc ausit Apostolis tribuere? Præterea Christus absque Sacramento peccata remittebat; id vero potuisse Apostolos nemo dixerit. Ista est genuina verborum Christi interpretatio: quod eâ potestate & autoritate miserit Apostolos, quâ ipse fuerat à Patre missus.

Obj. 2°. *Quædam Sacramenta*, inquit Augustinus, *pauca pro multis Dominus & Apostolica tradidit disciplina;* (Lib. 3. de Doctr. Christi. cap. 9.) Ergo quædam Christus, quædam & Apostoli Sacramenta tradiderunt.

Resp. Dist. ant. Sacramenta Christus & Apostoli tradiderunt modo diverso, conc. eodem modo, neg.

Christus nimirum Sacramenta tradidit tanquam institutor & legem ferendo; Apostoli vero ut præcones, legem à Christo sancitam promulgando; Christus id præscribendo quod pertinet ad Sacramentorum naturam, Apostoli quædam adjungendo ceremonias, quæ in administrandis Sacramentis adhiberentur.

PROPOSITIO II.

Sacramenta omnia fuisse à Christo immediatè instituta, tanquam fidei dogma, à Concilio Tridentino non definitum est.

Probatur. Quia si id consilii habuisset sancta Synodus, eas voces *immediatè*, *per seipsum* usurpasset: atqui ab iis vocibus de industria abstinnit in prædicto Canone, ne Theologos Catholicos aliter sentientes, eodem quo Hæreticos anathemate percuteret. Præterea Tridentinis Patribus ea mens fuit, ut præfato Canone recentiores Hæreticos perstringerent, qui Baptismi quidem & Eucharistiæ institutionem ad Christum referunt; cetera vero

Sacramenta, tanquam vana hominum figmenta, rejiciunt: atqui ad profigendam hanc impietatem, fatis erat definire omnia Sacramenta, non ab hominibus, sed à Christo Domino instituta fuisse: utrum autem immediatè, an mediatè tantum, statuere nihil necesse erat, nec pronuntiatum est.

Sed quamvis sententia quæ afferit omnium Sacramentorum autorem immediatum esse Christum, fide catholicà certa non sit: *Vix tamen*, inquit Juenin, *temeritatis notam effugeret, qui contrariam amplecteretur, neque enim aliquem Theologum reperire est, qui contrariam post Concilium Tridentinum defenderet.*

DISSERTATIO VII.

De Ministro Sacramentorum.

GRAVISSIMAM hanc quæstionem in duo capita dividimus; in primo, quis sit Sacramentorum Minister; in secundo, quæ conditiones Ministro necessariæ sint, ut Sacramenta perficiat, exponemus.

CAPUT PRIMUM.

Quis sit Minister Sacramentorum.

DUPLIX distingui solet Sacramentorum Minister ordinarius scilicet qui proprio munere, vique dignitatis suæ, & communi ex lege Sacramenta administrat, ut cum Sacerdos Baptismum confert;

extraordinarius qui propter vel singulare Dei privilegium, vel Ordinarii delegationem, vel denique ejus absentiam, Sacramentum conficit: sic permittente Superiore Diaconus solemniter rito; sic Laicus, absentibus Ministris, Baptismum, ubi necessitas urget, dare potest.

Lutherus Sacramenta administrandi potestatem cuilibet Christiano à Baptismate inditam esse contendit. Illius autem potestatis usum, & sacri ministerii functiones, nefas esse quemquam sibi arrogare docet, nisi legitime vocatus fuerit. *Sacerdos*, inquit, *in Novo præsertim Testamento, non fit, sed nascitur... nascitur vero... in lavacro regenerationis, suntque prorsus omnes Christiani sacerdotes.* (Lib. ad Pragenses, tom. 2. pag. 365. Edit. Wittenberg. an. 1551.) Quinimo pueris & mulierculis Sacramenta ministrandi potestatem tribuit: hanc enim ejusdem propositionem damnavit Leo X: *Ubi non est Sacerdos, æquè potest quilibet Christianus Sacramenta administrare, etiam si mulier aut puer esset.* (Tom. 14. Concil. pag. 392.) Juxta doctrinam autem Catholicam, excepto Baptismate, cum urget necessitas, ille solus est idoneus Sacramentorum Minister, qui per legitimam Ordinationem ea conferendi potestatem accepit. Sit itaque

PROPOSITIO.

Homo quilibet Christianus non est ordinarius Sacramentorum Minister.

Prob. 1°. ex Scriptura: *Ipse (Christus) dedit quosdam quidem Apostolos, quosdam autem Prophetas, alios vero Evangelistas, alios autem Pastores & Doctores, ad consummationem Sanctorum in opus ministerii.* (Eph. 4. v. 11. 12.) Docet itaque Apostolus multiplex in Ecclesia institutum esse à Christo officium & ministerium, nec omnia omnibus convenire, sed diversa diversis, secundum mensuram donationis Christi. Quod ibidem illustrat